

GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

 OSNOVNA ŠKOLA
„BRAĆA BOBETKO” SISAK

7R GRAĐANSKE PRIČE IZ PREDGRAĐA

Građanske priče iz predgrađa

INSPIRACIJA:

Zelena čistka 2023.

U subotu, 16. rujna, pored naše škole okupili su se naši učenici, učitelji i znatiželjnici odlučni pomoći u ovogodišnjem programu „Zelena čistka“ u kojem kao pojedinci pomažemo očuvanju besprijekorno čistog okoliša.

Prenosimo sa službenih stranica Grada Siska: „Jedan dan. Jedan planet. Jedan cilj. Milijuni ljudi u 180 zemalja ujedinit će se u najvećoj civilnoj akciji u povijesti čovječanstva kako bi očistili naš planet. 16. rujna 2023. volonteri i organizacije diljem svijeta zajedno će skupljati otpad s plaža, rijeka, šuma i ulica.

Moćni ‘zeleni val’ čišćenja započet će na Novom Zelandu i završit će 36 sati kasnije na Havajima, a u njemu će milijuni ljudi zajedno raditi kako bi postigli jedan cilj: čišći i zdraviji planet.“

Volim Sisak

Naši su učenici 11.10.2023. sudjelovali u projektu „Volim Sisak“ u organizaciji Grada Siska. Ispred naše škole postavljene su predivne povišene gredice u koje su naši učenici posadili začinsko bilje i voćke.

Ovom događaju prisustvovala je i gradonačelnica Kristina Ikić Baniček. Uživali smo u sadnji biljaka ovog sunčanog dana i ponosni smo što smo škola koja potiče ekološko razmišljanje i održivost.

Građanske priče iz predgrađa

OŠ „BRAĆA BOBETKO“

SISAK

GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE – IZVANNASTAVNA AKTIVNOST

GRAĐANSKE PRIČE IZ PREDGRAĐA

Održivi razvoj u lokalnoj zajednici – primjena 7R načela

Područje istraživanja: ekologija u svakodnevnom životu, sudjelovanje u aktivnostima škole i lokalne zajednice, pronalaženje odgovora i rješenja za aktualne društvene probleme, društvena i ekološka dimenzija GOO, održivi razvoj i poduzetništvo.

Cilj: izgrađivanje učenika kao aktivnog građanina koji uočava probleme lokalne zajednice i školskog okruženja te detektira i pronalazi odgovore na iste.

Ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu proizlaze iz odgojno-obrazovnih očekivanja kurikuluma Građanskoga odgoja i obrazovanja:

Učenik sudjeluje u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire;

Učenik promiču kvalitetu života u lokalnoj zajednici,

učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Voditelj: Irena Horvat, educirani predavač, voditelj INA GOO

Tim: učenici šestih razreda (polaznici izvannastavne aktivnosti GOO)

Trajanje: projekt se provodi kroz 35 sati rada u izvannastavnoj aktivnosti GOO

Škola: Osnovna škola „Braća Bobetko“ Sisak, Marjana Cvetkovića 24, 44 000 Sisak; telefon/telefaks: 044/537-213, e-mail: os-sisak-003@skole.t-com.hr, web stranica: <http://www.os-braca-bobetko-sk.skole.hr>

Građanske priče iz predgrađa

Cilj projekta:

Održivi razvoj je način razmišljanja i djelovanja koji ima za cilj zadovoljiti potrebe sadašnjih i budućih generacija, uz poštivanje prirode i društva. Održivi razvoj se temelji na tri stupa: ekonomskom, socijalnom i ekološkom. Svaki od tih stupova ima svoje ciljeve i izazove, koje je potrebno uskladiti i ostvariti. Jedan od načina da se promiče održivi razvoj je primjena 7R načela održivosti (smanji potrošnju, odbij nepotrebnu kupnju, kompostiraj, recikliraj, popravi, pokloni, ponovno upotrijebi). Ova načela nam pomažu da budemo svjesni utjecaja naših aktivnosti na okoliš i društvo, te da tražimo načine da ih poboljšamo i smanjimo negativne posljedice

Opis projekta (razvoj plana djelovanja) i vremenik provedenih aktivnosti:

Prvo polugodište šk. god. 2023./24. (studeni, prosinac 2023.)

Uvodna faza:

Inspiracija i motivacija projekta (ekološke akcije provedene tijekom rujna i listopada 2023. godine u školi).

Upoznavanje učenike s konceptom održivog razvoja (video materijali, terenska nastava, grupne rasprave, primjeri iz okoline, iskustva, izvori s interneta i tiskanih materijala, kvizovi, izrada panoa, plakata, oslikavanje majica simbolima 7R).

Drugo polugodište šk. godine 2023./24. (siječanj – lipanj 2024.)

Istraživačka faza:

Istraživanje i analiziranje različitih aspekata održivog razvoja, povezivanje s konkretnim problemima i rješenjima

Kreativna faza:

Primjena znanja i vještina u stvaranju proizvoda održivosti (radionica recikliranja i pravljenja uporabnih predmeta od otpadne plastike)

Razgovor o projektu, prikupljanju podataka, izvorima te načinu prezentacije, mogućim aktivnostima te osmišljavanje istih kroz rad u učionici i terensku nastavu.

Predstavljanje projekta: usmeno izlaganje, prezentacija, brošure i letci, internetska stranica škole.

Održivi razvoj je način razmišljanja i djelovanja koji ima za cilj zadovoljiti potrebe sadašnjih i budućih generacija, uz poštovanje prirode i društva. Održivi razvoj se temelji na tri stupa: ekonomskom, socijalnom i ekološkom. Svaki od tih stupova ima svoje ciljeve i izazove, koje je potrebno uskladiti i ostvariti.

Jedan od načina da se promiče održivi razvoj je primjena 7R načela, koja su:

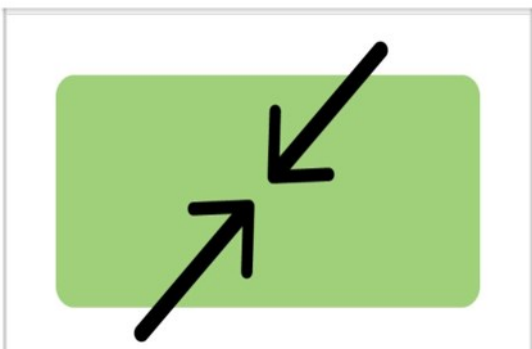
- reduce (smanji)
- refuse (odbij)
- recover - rot (oporavi, kompostiraj)
- recycle (recikliraj)
- regift (pokloni)
- repare (popravi)
- reuse (ponovo upotrijebi)

Ova načela nam pomažu da budemo svjesni utjecaja naših aktivnosti na okoliš i društvo, te da tražimo načine da ih poboljšamo i smanjimo negativne posljedice.

REFUSE – ODBIJ

Prvo što moramo napraviti u borbi protiv otpada je odbiti i ne kupovati ono što nam ne treba. Možemo na primjer odbiti jednokratnu ambalažu kao i plastične vrećice koje se nude u trgovinama (i koristiti vlastitu platnenu koju nosimo od kuće), zabraniti da nam se u poštanski sandučić ubacu

REDUCE - SMANJI

Konzumerizam predstavlja najveći problem zagađivanja okoliša i najbolji način da mu se suprostavimo je da nastojimo kupovati samo one stvari i namirnice koje su nam potrebne. Tim putem dolazimo do drugog koraka, sprečavanja / smanjenja nastanka otpada, a to je reducirati ono što nam ne treba. Smanjenjem potrošnje utječemo i na smanjenje otpada i na očuvanje izvora energije kao i

na smanjenje zagađivanja okoliša. U prvom redu je važno reduciranje ambalaže, kupujte proizvode u rinfuzi, u kupovionu nosite vlastite vrećice za višekratnu uporabu, hodajte ili biciklirajte kad god je moguće, izbjegavajte printanje – aslužite se e-poštom i digitalnim materijalima i sl.

ju leci trgovačkih lanaca i slično.

Građanske priče iz predgrađa

Samostalno istraži i doznaj više podataka o 7R načelima REFUSE (odbij) i REDUCE (smanji), a dodatne činjenice i zanimljivosti zapiši na prostor za bilješke na ovoj stranici:

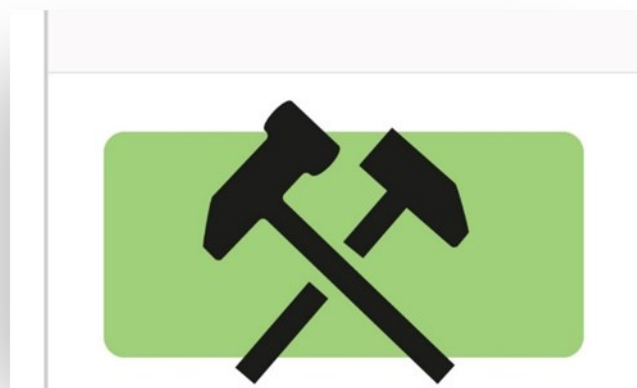
REUSE – PONOVO UPOTRIJEBI

Ponovna uporaba nije isto što i recikliranje. Ona podrazumijeva korištenje proizvoda u njegovom originalnom obliku za neku istu ili novu svrhu. Time produžujemo vijek trajanja proizvoda prije nego što postane otpad i štedimo resurse koje bi bilo potrebno uložiti za njegovo zbrinjavanje i recikliranje. Na primjer možemo koristiti punjive baterije ili ponovo koristiti raznu ambalažu ali za druge svrhe, kao npr. staklenke.

REPAIR - POPRAVI

Uporabne predmete i uređaje možemo popraviti ili, ako se ne daju popraviti, onda ih možemo prenamijeniti. Svašta se može napraviti od starih kućanskih aparata, stare odjeće, pa čak i otpada: nemještaj od drvenih paleta, kratke hlače od starih dugih, patchwork torba ili prekrivač od stare odjeće, božićni ukrasi od žarulja sa žarnom niti ili slično.

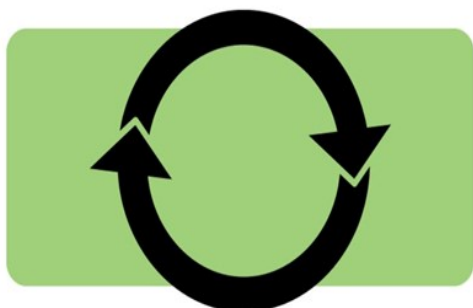
REGIFT – POKLONI

Kad god je moguće, nastojte korištene proizvode dati nekome na daljnju uporabu, a ne ih jednostavno baciti u otpad. Nikad ne znate kome će zatrebati i kako ih drugi ljudi mogu upotrijebiti ili prenamijeniti. Možemo razmjenjivati, pokloniti ili donirati rabljenu odjeću i obuću, male kućanske aparate, igračke, stripove, knjige ili slično. Danas su aktualni tzv. Swap događaji, odnosno sajmovi razmjene na kojima se razmjenjuju razni uporabni predmeti.

Građanske priče iz predgrađa

Samostalno istraži i doznaj više podataka o 7R načelima REUSE (ponovno upotrijebi), REPAIR (popravi) i REGIFT (pokloni), a dodatne činjenice i zanimljivosti zapiši na prostor za bilješke na ovoj stranici:

RECOVER – ROT – KOMPOSTIRAJ

Kompostiranje je proces biološke razgradnje organskog dijela otpada i spontano se događa u prirodi. Procesom kompostiranja rješava se problem biološkog otpada, a kao krajnji rezultat dobivamo kompost. Izdvajanjem organskog otpada u kućanstvu smanjujemo količinu otpada na odlagalištima čak za 1/3. Osim toga, sprečavamo nastajanje stakleničkih plinova koji su nusprodukt raspadanja organskog otpada. Korištenjem komposta u povrtlarstvu smanjujemo potrebu za korištenjem umjetnih mineralnih gnojiva. Raspitaj se što spada u biootpad i što možemo kompostirati.

RECYCLE- RECIKLIRAJ

Nakon što odbijamo ono što nam ne treba, reduciramo kupovinu na ono što nam je stvarno potrebno, pokušamo ponovno koristiti ili popraviti ono što smo već unijeli u naš dom, izdvojimo ili kompostiramo biootpad, slijedi recikliranje najvećeg dijela preostalog otpada. To je postupak kojim odvojeno prikupljamo različite vrste otpada čijom se preradom dobivaju materijali za izradu novih proizvoda slične ili iste namjene. Tako se štedi energija i smanjuje onečićenje zraka, vode i tla. Zato je važno odvajati i razvrstavati otpad u svom kućanstvu.

Građanske priče iz predgrađa

Samostalno istraži i doznaj više podataka o 7R načelima **RECOVER-ROT** (kompostiraj) i **RECYCLE** (recikliraj), a dodatne činjenice i zanimljivosti zapiši na prostor za bilješke na ovoj stranici:

Zero Waste – koncept života

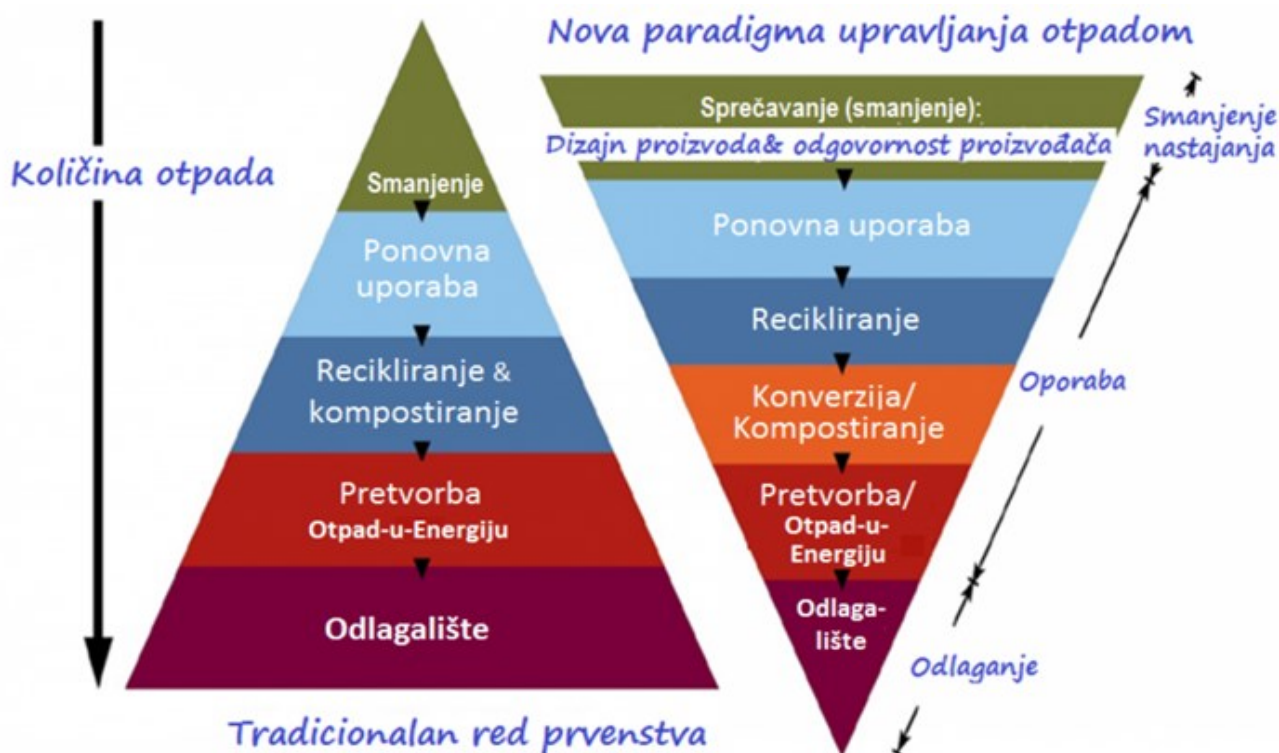
Zero waste koncept je način života koji teži smanjenju i sprječavanju nastanka otpada, kao i ponovnom korištenju i recikliranju postojećeg otpada. Cilj je zaštititi okoliš, smanjiti potrošnju resursa i poboljšati kvalitetu života ljudi. Zero waste koncept je usklađen s ciljevima održivog razvoja i kružnog gospodarstva, koje promiče Ujedinjeni narodi.

Zero waste koncept se temelji na gore navedenim načelima: odbij, smanji, ponovno iskoristi, recikliraj, kompostiraj, popravi i pokloni. To znači da treba odbijati kupovinu nepotrebnih i jednokratnih proizvoda, smanjiti količinu otpada koji se stvara, ponovno iskoristiti stvari koje već imamo, reciklirati otpad koji se ne može izbjeći i kompostirati organski otpad. Također, treba davati prednost proizvodima koji su izrađeni od održivih materijala, kao što su staklo, drvo ili metal, i koji imaju dugi vijek trajanja.

Zero waste koncept zahtijeva promjenu navika i ponašanja na svim razinama. Proizvođači bi trebali dizajnirati proizvode koji su kvalitetni, popravljivi i reciklirani, te koristiti manje i manje štetne materijale. Potrošači bi trebali biti svjesni utjecaja svojih izbora na okoliš i zdravlje te birati proizvode koji su ekološki prihvatljivi, etički i lokalno proizvedeni. Također, trebali bi koristiti vlastite vrećice, boce i posude za kupovinu i skladištenje hrane i pića te izbjegavati plastične slamke, pribor za jelo i ostale besplatne proizvode koji se bacaju nakon jedne upotrebe.

Vlade, lokalne zajednice, industrije i drugi dionici bi trebali podržavati i financirati projekte koji imaju za cilj uspostavu sustava za odvojeno sakupljanje, sortiranje, recikliranje i kompostiranje otpada te educirati i informirati javnost o prednostima zero waste koncepta.

Zero waste koncept je sve popularniji u svijetu, ali i u Hrvatskoj. Postoje mnoge organizacije, inicijative, stranice i grupe koje se bave promicanjem i primjenom zero waste koncepta u Hrvatskoj, kao što su Zero Waste Croatia, Zero Waste Europe, Zero Waste Hrvatska i druge. Ove organizacije nude savjete, informacije, edukacije, radionice i proizvode koji mogu pomoći ljudima da pređu na zero waste način života. Također, postoje i primjeri dobre prakse u Hrvatskoj, kao što je Grad Prelog i sedam općina Međimurske županije koji su se pridružili međunarodnoj strategiji Zero Waste 2020. Ovi gradovi i općine su uspostavili sustav gospodarenja otpadom koji je održiv.

ISTRAŽIVAČKA FAZA

Zadaci istraživačke faze projekta za učenike:

Što je Zero Waste? - Zero Waste je filozofija koja se temelji na smanjenju količine otpada koju proizvodimo. Cilj je smanjiti količinu otpada koji završava na odlagalištima i umjesto toga ga ponovno upotrijebiti ili reciklirati.

Kako možemo postići Zero Waste? - Postoji nekoliko načina na koje možemo postići Zero Waste. To uključuje smanjenje količine otpada koju proizvodimo, ponovnu upotrebu predmeta i recikliranje.

Kako Zero Waste utječe na okoliš? - Zero Waste ima pozitivan utjecaj na okoliš jer smanjuje količinu otpada koju proizvodimo. To smanjuje količinu otpada koji završava na odlagalištima i smanjuje potrebu za novim resursima.

Primjeri Zero Waste praksi - Postoji mnogo primjera Zero Waste praksi koje se mogu primijeniti u svakodnevnom životu. To uključuje smanjenje korištenja jednokratnih proizvoda, poput plastičnih vrećica i slamki, te ponovnu upotrebu predmeta poput staklenki i vrećica za kupovinu.

- ZADATAK:

ŠTO SVE MOŽEMO RECIKLIRATI I ZAŠTO BISMO TO TREBALI RADITI?

Svjetski dan recikliranja, (18. 3. 2024.) je dan kada smo pozvani pružiti punu podršku recikliranju i rješavanju problema oko zbrinjavanja otpada. Ukoliko zaista želimo preuzeti odgovornost za naš okoliš, moramo biti svjesni da u slučaju otpada, samo pravilno odlaganje donosi rezultate. S druge strane, moramo biti svjesni da se ne može sve reciklirati pa moramo razmišljati i o tome što kupujemo i kako takve predmete koristimo.

Čovjek je oduvijek stvarao otpad – neke dokaze o tome ostavio nam je i pračovjek. Kada je u Parizu postavljena prva kanta za otpad na svijetu 1883. godine, a njezina upotreba postala obavezna, nitko nije mogao niti slutiti kakve ćemo imati globalne izazove povezane s otpadom svega stotinjak godina kasnije. U današnjem dobu potrošnje, stvaramo sve više otpada, a jedan njegov dio je izuzetno štetan: baterije, neke vrste plastike, tube od ljepila, kante od boja, ulje od automobila, toneri od printera

Reciklažna dvorišta i održivi razvoj:

Reciklažna dvorišta igraju ključnu ulogu u očuvanju okoliša i postizanju održivog razvoja. Evo nekoliko važnih aspekata:

Reciklažna dvorišta:

Reciklažna dvorišta su mjesta gdje građani mogu odložiti različite vrste otpada kako bi se on pravilno zbrinuo.

Ovdje se prikuplja otpad koji nije prikladan za redovno kućno smeće, kao što su elektronički otpad, stari lijekovi, baterije, staklo, plastika i drugi materijali.

Reciklažna dvorišta omogućuju odvajanje otpada i njegovu daljnju obradu.

Vrste otpada:

Papir i karton: Recikliranjem papira smanjujemo potrebu za sječom drveća. Papir se može reciklirati u novi papir.

Plastika: Plastika je veliki ekološki problem. Recikliranjem plastike smanjujemo zagađenje okoliša.

Staklo: Staklo se može reciklirati u nove staklene proizvode. To štedi energiju i sirovine.

Metal: Recikliranjem metala smanjujemo potrebu za rudarenjem. Aluminij se može reciklirati u beskonačnost.

Elektronički otpad: Otpad od električnih uređaja treba pravilno zbrinuti kako bi se izbjeglo onečišćenje tla i vode.

Recikliranje i značaj za održivi razvoj:

Recikliranje smanjuje potrebu za novim sirovinama, čime se štedi energija i resursi.

Smanjuje se količina otpada na odlagalištima, što pozitivno utječe na okoliš.

Održivi razvoj podrazumijeva ravnotežu između ekonomske, društvene i ekološke dimenzije, a recikliranje je ključan korak prema tom cilju.

Ulaganje u reciklažna dvorišta i edukaciju građana o važnosti recikliranja doprinosi održivom razvoju našeg društva.

Građanske priče iz predgrađa

Reciklažno dvorište "Sisak Stari":

Otvoreno je kao prvo reciklažno dvorište u Sisku 17. veljače 2020. godine.

Nalazi se na lokaciji uz Most Gromova u Ulici kralja Zvonimira 7B.

Reciklažno dvorište "Sisak Stari" prihvaća razne vrste otpada, uključujući papir, plastiku, staklo, glomazni otpad, ulje, lijekove i opasni otpad.

Reciklažno dvorište "Novi Sisak"

Dana 15. ožujka 2021. godine, na lokaciji Capraška ulica 4 otvoreno je drugo reciklažno dvorište u Sisku.

Mobilno reciklažno dvorište

U srpnju 2016. godine nabavljeno je mobilno reciklažno dvorište. Ova mobilna jedinica ima mogućnost zaprimanja 11 frakcija različitih vrsta otpada i to papir, plastika, staklo, električni i elektronički otpad, tekstil, metal, toneri, lijekovi, ambalaža pod tlakom, baterije te ambalaža onečišćene opasnim tvarima.

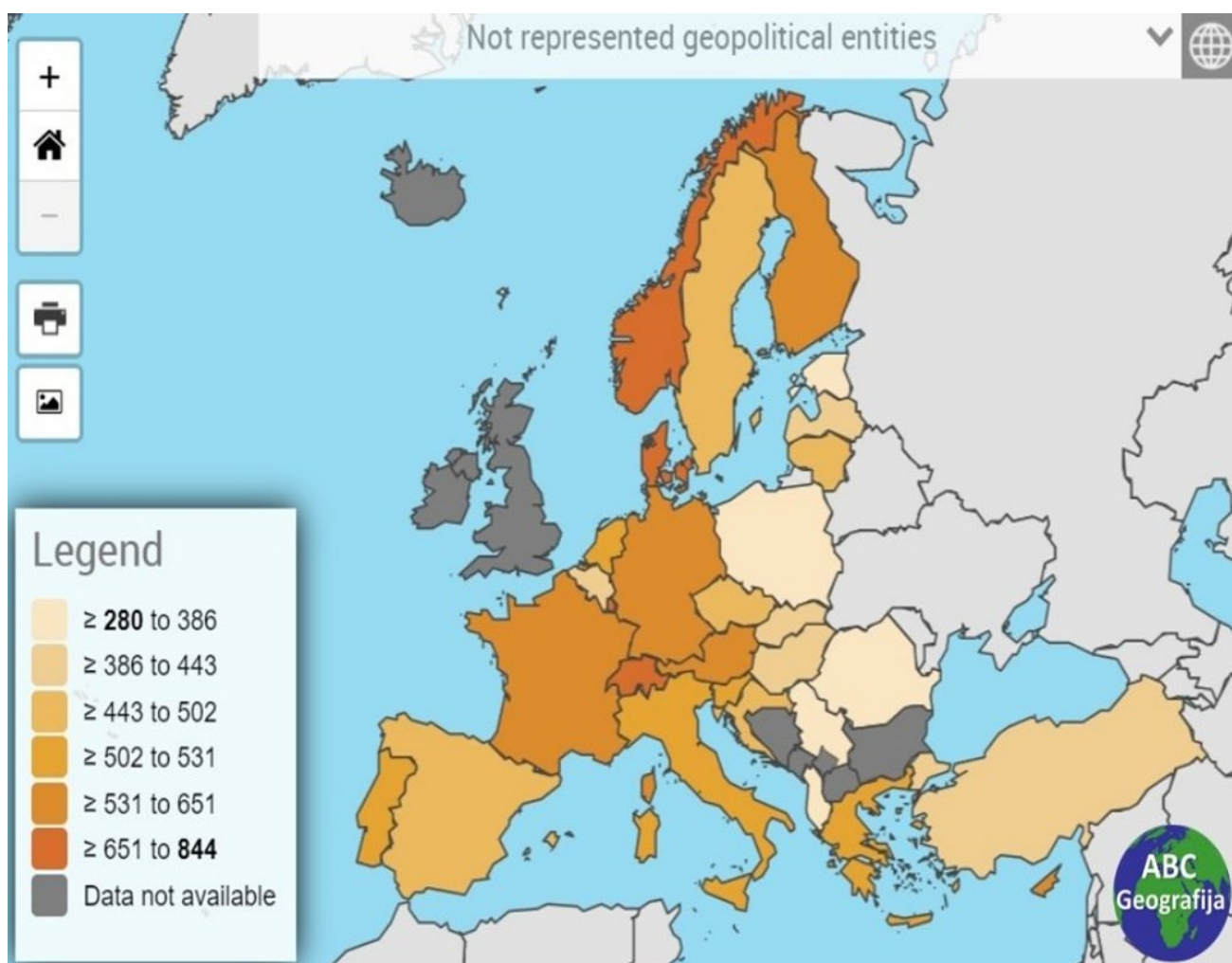
Najveći proizvođači otpada na svijetu su Amerikanci – svaki proizvede oko 750 kilograma otpada tijekom godine. Podatci Europske unije tvrde da u prosjeku svatko od nas proizvede više od 400 kilograma otpada godišnje.

Većina tog otpada završi na odlagalištima kao neupotrebljivo smeće. Naime, još uvijek čak 80% stvari upotrijebimo samo jednom, a zatim bacimo. Sve smo svjesniji da si više ne možemo priuštiti način života koji se temelji na uvjerenju kako su sirovine jeftine i neiscrpne, te navici da proizvode koristimo samo jednom, a zatim ih bacimo. U Hrvatskoj se reciklira i kompostira tek 16% otpada za razliku od europskog prosjeka koji je 43%. Najveći postotak recikliranja i kompostiranja imaju Njemačka (64%), Slovenija (62%), Austrija (59%) i Belgija (55%). Iako veliki, ovi postotci predstavljaju poraz, obzirom da je otprilike 80% otpada moguće reciklirati.

Količina prikupljenog otpada u kućanstvima 2019. godine (kilograma po osobi tijekom godine); izvor: EUROSTAT.

- Istraživali smo:

Koje zemlje imaju najveću količinu prikupljenog otpada?

Istraživali smo:

Kreativne ideje za reciklažu plastike kod kuće:

- Pretvoriti plastične boce u viseće vrtove: Izrezati boce na pola i koristiti ih kao posude za biljke koje se mogu objesiti na balkon ili prozor.
- Napraviti novčanik od plastičnih čepova: Spojiti čepove zajedno i stvoriti funkcionalan i jedinstven novčanik.
- Izraditi organizatore za pribor: Koristiti manje plastične boce ili posude kao organizatore za olovke, škare i druge uredske potrepštine.
- Stvoriti umjetnička djela: Plastične boce i ambalaža mogu se pretvoriti u različite umjetničke instalacije ili dekorativne predmete.
- Koristiti plastične boce kao posude za zalijevanje: Izrezati ručku boce i koristiti je kao praktičnu posudu za zalijevanje vrta ili biljaka u kući.

Ove ideje ne samo da pomažu u smanjenju otpada, već i potiču kreativnost i mogu biti zabavan projekt za cijelu obitelj.

KREATIVNA FAZA

U svakodnevnom životu koristimo dosta plastične ambalaže, posebno plastične bice (PET ambalaža). Ovom radionicom pokazujemo kako da ovim bocama damo sasvim drugačiji smisao. Kako smo napravili na kreativan (i održiv) način pokazat ćemo u sljedećim slikama.

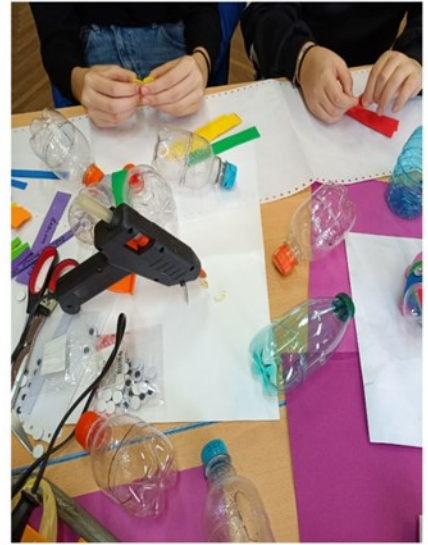
Napravite i sami ukrase koje možete koristiti u kućanstvu, ali i u eksterijerima. Primjer je ova 'kasica-prasica' za sitniš kojeg ćete skupljati za neki izlet. Uz kasicu na ovaj način možete napraviti i posude za odlaganje mini pribora za vrtlarenje, rukavica i slično.

Ponovna uporaba predmeta od plastike. Stvaranje korisnih stvari za kućanstvo od plastične ambalaže (PET). Upoznajte naše „Kasice prasice“!

Građanske priče iz predgrađa

Građanske priče iz predgrađa

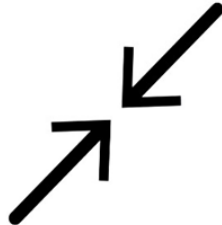

Građanske priče iz predgrađa

Refuse / odbij

ne kupuj što ti ne treba

Reduce / reduciraj

smanji potrošnju
energije i materijala

Reuse / ponovno iskoristi

punjive baterije

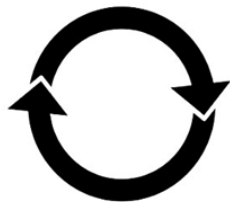
Repair / popravi

majicu oštećenog rukava
pretvori u majicu kratkih rukava

Re-gift / pokloni

majicu koja ti je neodgovarajuće
veličine pokloni osobi
kojoj će odgovarati

Recover-Rot / kompostiraj

organske ostatke

Recycle / recikliraj

pamuk, staklo, papir, metal...

Građanske priče iz predgrađa - bilješke

A large rectangular area with rounded corners, containing horizontal grey lines for writing. A vertical red line is positioned on the right side, approximately one-fifth of the way from the right edge, extending from the top to the bottom of the writing area.

Izvori:

1) ZERO WASTE CONCEPT | PPT - SlideShare. <https://www.slideshare.net/prithivim1/zerowaste-37715961>.

(2) Zero Waste Workshop Google Slides Theme and PPT Template. <https://slidesgo.com/theme/zero-waste-workshop>.

(3) Zero Waste PowerPoint Template - SketchBubble. <https://www.sketchbubble.com/en/presentation-zero-waste.html>.

<https://abcgeografija.com teme/recikliranje/>

<https://youtu.be/UjL6UhDgkak?feature=shared>

<https://www.zgradonacelnik.hr/savjeti/sto-je-recikliranje-i-zasto-je-vazno-odvajati-otpad-u-kucanstvu/229>

<https://letsdoit.ba/sve-sto-biste-treballi-znati-o-recikliranju/>

<https://www.modnialmanah.com/cetiri-nacina-kako-reciklirati-plasticne-boce/>